

Sygn. akt I CSK 6475/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa J. Ł.

przeciwko E. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym 15 lutego 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

na skutek skargi pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 12 maja 2022 r., sygn. akt I ACa 249/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. nie obciąża pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwana E. G. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 12 maja 2022 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na podniesione w niej zarzuty, a nadto w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące rozliczenia konkubinatu po jego ustaniu, które nie powinno skutkować automatyzmem w zakresie obowiązku zwrotu przedmiotu przysporzenia majątkowego dokonanego w trakcie konkubinatu, skoro brakuje wprost ku temu podstawy prawnej. Skarżąca powoła się też na występującą w sprawie potrzebę wykładni przepisów ustawy, z uwagi na poważne wątpliwości i rozbieżności

w orzecznictwie sądów w zakresie ustalania podstaw do przyjmowania ustaleń kontraktowych w zakresie przysporzeń majątkowych dokonywanych w ramach konkubinatu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wnosił o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Lektura uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na ustalenie, jaki przepis bądź przepisy zostały zdaniem skarżącej naruszone w stopniu kwalifikowanym, przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi. W tym kontekście istotne jest to, że w całym uzasadnieniu wniosku nie został powołany nawet jeden przepis prawa. Taka konstrukcja wniosku wyklucza przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń

(postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sąd Najwyższy przypomina, że konstrukcja takiego zagadnienia powinna odpowiadać wymogom zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). W konsekwencji dopuszczalne jest przedstawianie zagadnień (pytań) prawnych wyłącznie „do rozstrzygnięcia”, a nie „do uzupełnienia”. Pytanie takie, zaczyna się zawsze od partykuły pytajnej „czy”. Oznacza to, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, dokonuje się przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00). Przedstawione przez skarżącą zagadnienie prawne tych wymagań nie spełnia.

Co więcej, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera żadnej argumentacji jurydycznej wyjaśniającej, na czym polegają zasygnalizowane przez skarżącą wątpliwości prawne. Nie zostały przywołane żadne przepisy prawa, poglądy doktryny, ani wypowiedzi sądów.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią

prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18). Skarżąca również na tej płaszczyźnie nie wskazała, jakie przepisy prawa jej zdaniem wymagają wykładni.

Skarżąca nie sporządziła przy tym w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w zakresie przesłanek kasacyjnych, na które się powołała. Pomimo bowiem powołania się na trzy przesłanki kasacyjne skarżąca sporządziła jedno uzasadnienie o ogólnikowej treści, w znacznej mierze powielającej argumentację wskazaną w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest natomiast odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń. Wniosek ten podlega analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, mimo że argumenty mogą być podobne (postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a stosownie do art. 102 k.p.c. nie obciążył skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego, mając na uwadze jej sytuację materialną.

